ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

МАУП

Кафедра публічного адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Директор ННІМВСН

_____
А.М.Грись

"27" серпня 2021 р.

Схвалено на засіданні кафедри
Публічного адміністрування
Протокол №1 від "26" серпня 2021 р.
Завідувач кафедри

_____
І.А. Семенець-Орлова

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕЛЕКТРОННЕ ВРЯДУВАННЯ»

спеціальності: **281 Публічне управління та адміністрування**
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня **бакалавр**
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми: **281 Публічне управління та адміністрування**
(шифр і назва освітньої програми)

Київ МАУП 2021

Розробник (-и) робочої програми навчальної дисципліни:
Семенець-Орлова І.А., доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічного адміністрування

Викладач:
Капеліста І.М., кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного адміністрування

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри публічного адміністрування
(протокол №1 від "26" серпня 2021 р.)

Схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту міжнародних відносин та соціальних наук
(протокол №1 від "27" серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри _____ Семенець-Орлова І.А.
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 281 Публічне управління та адміністрування)
(назва освітньої програми)

25.08.2021 р.

Керівник освітньої програми _____ Пивоваров К. В.
(підпис) (ПІБ)

Робочу програму перевірено
25.08.2021 р.

_____ Гуменчук А.В.
(підпис) (ПІБ)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»_____ 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»_____ 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»_____ 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»_____ 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
ЕЛЕКТРОННЕ ВРЯДУВАННЯ		
Курс	4	4
Семестр	7	7
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, в тому числі:	90	90
Аудиторні	46	6
Модульний контроль		
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	44	84
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Статус дисципліни: *обов'язкова*

3. Мета та завдання навчальної дисципліни: передбачає формування самостійності у здобутті знань, способах оволодіння складними вміннями і навичками бачити зміст та мету роботи, організовувати власну самоосвіту, вміння по-новому підходити до вирішення питань, оптимізувати пізнавальну і розумову активність і самостійність, здатність до творчості.

4. Компетентності та програмні результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення курсу здобувачі повинні мати:

Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність бути критичним і самокритичним.

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Здатність працювати в команді.

Здатність планувати та управляти часом.

Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.

Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.

Здатність впроваджувати інноваційні технології.

Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.

5. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№	Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовний модуль І. Теоретико-методологічні, організаційні та інституційні основи електронного врядування							
1	Електронне урядування: концептуальні засади, поняття та сутність	2	4				4
2	Організаційні та інституційні основи електронного врядування	2	3				5
3	Нормативно-правове забезпечення електронного врядування	2	3				5
Змістовний модуль ІІ. Інформаційно-технологічна інфраструктура електронного врядування							
4	Складові інформаційно-технологічної інфраструктури електронного врядування	1	3				5
5	Системи інформаційних ресурсів в електронному вврядуванні	2	3				5
6	Основи програмно-технічного забезпечення електронного врядування	2	3				5
Змістовний модуль ІІІ. Менеджмент і маркетинг електронного врядування							
7	Менеджмент комунікацій у системі електронного врядування	2	3				5
8	Інформаційний маркетинг як сучасна філософія ринкової економіки	2	4				5

9	Маркетинг послуг у системі електронного врядування	1	4				5
	Всього: 90 годин	16	30				44

Тематичний план для заочої форми навчання

№	Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовний модуль І. Теоретико-методологічні, організаційні та інституційні основи електронного врядування							
1	Електронне урядування: концептуальні засади, поняття та сутність	1					9
2	Організаційні та інституційні основи електронного врядування		1				9
3	Нормативно-правове забезпечення електронного врядування	1					9
Змістовний модуль ІІ. Інформаційно-технологічна інфраструктура електронного врядування							
4	Складові інформаційно-технологічної інфраструктури електронного врядування						9
5	Системи інформаційних ресурсів в електронному вврядуванні	1					9
6	Основи програмно-технічного забезпечення електронного врядування						9
Змістовний модуль ІІІ. Менеджмент і маркетинг електронного врядування							
7	Менеджмент комунікацій у системі електронного врядування	1					10
8	Інформаційний маркетинг як сучасна філософія ринкової економіки		1				10
9	Маркетинг послуг у системі електронного врядування						10
	Всього: 90 годин	4	2				84

6. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль І. Теоретико-методологічні, організаційні та інституційні основи електронного врядування

Тема 1. Електронне урядування: концептуальні засади, поняття та сутність

1. Поява електронного врядування (е-урядування).
2. Електронне урядування за державною концепцією.
3. Загальна система понять.
4. Теоретичний та прикладний підхід електронного врядування.
5. Електронне врядування як корпоративна система національного, регіонального або відомчого масштабу.
6. Моделі електронного врядування.

Тема 2. Організаційні та інституційні основи електронного врядування

1. Загальна координація політики і практичної діяльності на стратегічному рівні у сфері ІКТ і е-урядування**.**
2**.** Особливі умови організації та управлінням з модернізації державних установ.
3. Організація середовища взаємодії електронного уряду.

Тема 3.Нормативно-правове забезпечення електронного врядування

1. Нормативно-правова база формування електронного уряду у країнах Європейського Союзу.
2. Концепції або програми загальнодержавної стратегії створення та розвитку електронного врядування.
3. Склад комплексу нормативно-правових актів щодо реалізації електронного врядування.

Змістовний модуль ІІ.
Інформаційно-технологічна інфраструктура електронного врядування

Тема 4. Складові інформаційно-технологічної інфраструктури електронного врядування

Концепція єдиної функціонально-інформаційної архітектури. Складові інформаційно-технологічної інфраструктури електронного врядування. Методологія єдиної функціонально-інформаційної архітектури електронного врядування. Функціональні елементи ІТ- інфраструктури.

Тема 5. Системи інформаційних ресурсів в електронному вврядуванні

Системи електронних інформаційних ресурсів як головні складові інформаційно-технологічної інфраструктури електронного врядування.Інфраструктура системи національних електронних інформаційних ресурсів.

Тема 6. Основи програмно-технічного забезпечення електронного врядування

Основне призначення програмно-технічного забезпечення. Принципи визначення технологій забезпечення електронного врядування. Основні компоненти програмно-технічного забезпечення електронного врядування.

Змістовний модуль ІІІ.
Менеджмент і маркетинг електронного врядування

Тема 7. Менеджмент комунікацій у системі електронного врядування

Комунікативний менеджмент: функції комунікативного менеджменту, основними завданнями, суб'єкт-об'єктні відноси. Етапи, які включає: комунікативний менеджмент у системі електронного врядування. Основні концепції маркетингових теорій.

Тема 8. Інформаційний маркетинг як сучасна філософія ринкової економіки

Поняття некомерційного інформаційного маркетингу. Інформаційний маркетинг в державному управлінні. Критерії результативності надання адміністративних послуг. Система надання послуг за допомогою портальних технологій.

Тема 9. Маркетинг послуг у системі електронного врядування

Маркетинг у державному управлінні. Маркетингова модель державного управління на принципах партнерських відносин між державою та суспільством.Маркетинг державних послуг. Використання маркетингових технологій, таких як: система послуг, орієнтація на клієнта, партнерські відносини між публічною владою та громадськістю, інформатизація органів влади та місцевого самоврядування, впровадження PR-технологій.

7. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимал	Модуль 1	Модуль 2

	ьна к-сть балів за одиницю	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	4	4
Відвідування семінарських занять	1	1	1	4	4
Відвідування практичних занять	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	1	10	4	40
Робота на практичному занятті	-	-	-	-	-
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-
Разом	-		43	-	98
Максимальна кількість балів:					171
171:100=1,71. Студент набрав Х балів; Розрахунок: Х:1,71 = загальна кількість балів.					-

7.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

1. Основні проблеми та завдання реформування системи державного управління в умовах інформаційного суспільства.
2. Концепція “електронноговрядування”.
3. Цифрова нерівность.
4. Технології електронного урядування.
5. Основні передумови впровадження е-урядування в Україні.
6. Організаційні та технологічні засади е-урядування.
7. Умови створення е-урядування.
8. Інтегровані кількісні та якісні оцінки е-урядування в країні.
9. Нормативно-правове регулювання е-урядування.
10. Сфери нормативно-правового регулювання в е-урядуванні.
11. Е-урядування в Україні.
12. Інформаційний менеджмент у корпоративних інформаційних системах.
13. Інформаційна інфраструктура.
14. Завдання державної політики у сфері державних електронних інформаційних ресурсів.
15. Бази даних. Відмітні ознаки бази даних.
16. Система управління базами даних.
17. Класифікація баз даних.
18. Інформаційні моделі.
19. Інформаційні системі у публічному управлінні.
20. Технології географічних інформаційних систем.

21. Нормативно-правове та нормативно-технічне забезпечення захисту інформації.
22. Надання публічних послуг в умовах електронного урядування: критерії якості, надання, стандарти, процедури.
23. Роль інформаційного маркетингу в державному управлінні.
24. Маркетинг державних послуг: світовий та вітчизняний досвід.
25. Канали отримання маркетингової інформації: основні характеристики та критерії вибору для вирішення державно-управлінських завдань.

7.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді тестування.

Студентами пропонуються тестові завдання у кількості 25 питань.

Види тестових завдань:

– Із вибором однієї правильної відповіді;
– На встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
– Завдання на розпізнавання та відтворення правильної відповіді по пам'яті;
– Завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
– Завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Критерії оцінювання:

- виконання тестових завдань – максимум 25 балів.

7.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Залік

7.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю.

1. Поява електронного врядування (е-урядування).
2. Основні проблеми та завдання реформування системи державного управління в умовах інформаційного суспільства.
3. Сутність поняття "електронне урядування".
4. Електронне урядування за державною концепцією.
5. Сутність цифрової нерівності.
6. Визначення та основний зміст терміна "технології електронного врядування".
7. Моделі електронного врядування.
8. Мета впровадження е-урядування в Україні.
9. Основні передумови впровадження е-урядування в Україні.
10. Організаційні та технологічні засади е-урядування.
11. Основні фактори, що перешкоджають запровадженню та розвитку технологій електронного урядування в системі державного управління.
12. Обов'язкові умови створення е-урядування.
13. Інтегровані кількісні та якісні оцінки е-урядування в країні.

14. Нормативно-правова база формування електронного уряду у країнах Європейського Союзу.
15. Концепції або програми загальнодержавної стратегії створення та розвитку електронного врядування в Україні.
16. Органи державної влади, що забезпечують загальну координацію політики і практичної діяльності на стратегічному рівні у сфері ІКТ і е-урядування в Україні.
17. Основні завдання нормативно-правового регулювання е-урядування.
18. Сфери нормативно-правового регулювання в е-урядуванні.
19. Основні нормативно-правові акти з регулювання е-урядування в Україні.
20. Загальна координація політики і практичної діяльності на стратегічному рівні у сфері ІКТ і е-урядування.
21. Організація середовища взаємодії електронного уряду.
22. Принципи побудови архітектури підприємства за моделлю Дж. Захмана.
23. Концепція єдиної функціонально-інформаційної архітектури.
24. Методологія єдиної функціонально-інформаційної архітектури електронного врядування.
25. Системи електронних інформаційних ресурсів як головні складові інформаційно-технологічної інфраструктури електронного врядування. Інфраструктуру системи національних електронних інформаційних ресурсів.
26. Принципи інформаційного менеджменту при створенні корпоративних інформаційних систем.
27. Принципи визначення технологій забезпечення електронного врядування.
28. Класифікації державних функцій.
29. Елементи інформаційної інфраструктури.
30. Завдання державної політики у сфері державних електронних інформаційних ресурсів.
31. Бази даних.
32. Система управління базами даних.
33. Класифікація баз даних.
34. Інформаційні моделі.
35. Основне призначення програмно-технічного забезпечення.
36. Основні принципи створення інформаційних систем у державному управлінні.
37. Технології географічних інформаційних систем.
38. Інфраструктура системи національних електронних інформаційних ресурсів.
39. Нормативно-правове та нормативно-технічне забезпечення захисту інформації.
40. У чому полягає специфіка застосування маркетингу в державному управлінні?
41. У чому полягає особливість використання інформаційних маркетингових технологій у сфері публічних послуг?

42. Що таке некомерційний маркетинг і в чому його головна відмінність від комерційного?
43. Надання публічних послуг в умовах електронного урядування: критерії якості, надання, стандарти, процедури.
44. Концептуальні засади використання маркетингових технологій у державному управлінні.
45. Роль інформаційного маркетингу в державному управлінні.
46. Маркетингові дослідження як джерело інформації і передумова прийняття управлінських рішень.
47. Маркетинг державних послуг: світовий досвід.
48. Маркетинг державних послуг: вітчизняний досвід.
49. Канали отримання маркетингової інформації: основні характеристики та критерії вибору для вирішення державно-управлінських завдань.
50. Маркетингова модель державного управління на принципах партнерських відносин між державою та суспільством.

7.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	**Кількість балів**
Відмінно	100-90
Дуже добре Добре	82-89 75-81
Задовільно Достатньо	69-74 60-68
Незадовільно	0-59

8. Використані джерела

Основні:

1. Деякі питання надання платних адміністративних послуг [Електронний ресурс] : Постанова Каб. Міністрів України від 5 січ. 2011 р. № 33 // Уряд. кур'єр. – 2011. – № 12. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/33-2011-п
2. Дєгтяр А. О. Методологічні підходи до застосування територіального маркетингу в державному управлінні [Електронний ресурс] / А. О. Дєгтяр, Є. В. Стеценко // Держ. буд-во. – 2008. – № 1. – Режим доступу : http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2008-1/doc/1/02.pdf
3. Єжова Л. Ф. Інформаційний маркетинг : навч. посіб. [Електронний ресурс] / Л. Ф. Єжова. – К. : КНЕУ, 2002. – 560 с. – Режим доступу : http://studentbooks.com.ua/content/view/142/44/
4. Електронне урядування. Інформатизація державного управління : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Ю. Г. Машкаров [та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; Харків. регіон. ін-т держ. упр. – Х. : Вид-во Хар-РІДУ НАДУ "Магістр", 2011. 262 с.

5. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк та ін. – К. : НАДУ, 2011.

6. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві : монографія / П. С. Клімушин, А. О. Серенок ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харків. регіон. ін-т держ. упр. – Х. : Вид-во ХарРІДУ НАДУ "Магістр", 2010. – 311 с.

7. Куспляк І. С. Адміністративні послуги в електронному вигляді : питання класифікації / І. С. Куспляк // Гілея : наук. вісн. : зб. наук. пр. – К. : [б.в.], 2011. – Вип. 50. – № 8. – С. 669–674.

8. Питання впровадження системи електронної взаємодії органів виконавчої влади : Розпорядження Каб. Міністрів України від 28 груд. 2011 р. № 1363 // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 5. – Ст. 180.

9. Порядок надання інформаційних та інших послуг з використанням електронної інформаційної системи "Електронний Уряд" [Електронний ресурс] : Наказ Держ. ком. зв'язку та інформатизації від 15 серп. 2003 р. № 149 // Офіц. вісн. України. – 2003. – № 48. – Ст. 2547. – Режим доступу : http:// zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1066-03

Додаткові:

10. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика / Г. Г. Почепцов, С. А. Чукут. – К. : Знання, 2008. – 665 с.

11. Про інформацію : Закон України від 2 жовт. 1992 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.

12. Про електронний цифровий підпис : Закон України від 22 трав. 2003 р. № 852 // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 36. – Ст. 276.

13. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22 трав. 2003 р. № 851 // Відом. Верхов. Ради України.– 2003. – № 36. – Ст. 275.

14. Про адміністративні послуги [Електронний ресурс] : Закон України від 6 верес. 2012 р. // Офіц. Вісн. України – 2012. – № 76. – Ст. 3067. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5203-17 219

15. Про додаткові заходи по забезпеченню відкритості в діяльності органів державної влади [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 1 серп. 2002 р. № 683/2002 // Голос України. – 2002. – № 141. – Режим доступу : http:// zakon2.rada.gov.ua/laws/show/683/2002

16. Про затвердження заходів з реалізації Концепції формування системи національних електронних інформаційних ресурсів [Електронний ресурс] : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 груд. 2003 р. № 828-р. – Режим доступу : www.kmu.gov.ua

17. Про затвердження Методики визначення собівартості платних адміністративних послуг [Електронний ресурс] : Постанова Каб. Міністрів України від 27 січ. 2010 р. № 66 // Офіц. вісн. України. – 2010. – № 6. – Ст. 260. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/66-2010-п

18. Про затвердження Методичних рекомендації щодо розроблення стандартів надання адміністративних послуг [Електронний ресурс] : Наказ М-ва економіки України від 12 лип. 2007 р. № 219 – Режим доступу : http:// zakon.nau.ua/doc/?code=v0219665-07

19. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного порталу адміністративних послуг : Постанова Каб. Міністрів України від 3 січ. 2013 р. № 13 // Офіц. вісн. України. – 2013. – № 4. – Ст. 109.

20. Про затвердження Порядку ведення Реєстру адміністративних послуг : Постанова Каб. Міністрів України від 30 січ. 2013 р. № 57 // Уряд. кур'єр. – 2013. – № 23.

21. Про затвердження Положення про Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 берез. 2004 р. № 326. // Офіц. вісн. України. – 2004. – № 11. – Ст. 665.

22. Про затвердження Порядку інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади та Порядку функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади [Електронний ресурс] : Наказ Держ. ком. інформ. політики, телебачення та радіомовлення України, Держ. ком. зв'язку та інформатизації України від 25 листоп. 2002 р. № 327/225 // Офіц. вісн. України. – 2002 – № 2. – Ст. 49. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1021-02

23. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах : Закон України від 5 лип. 1994 р. № 80/94-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1994. – № 31. – Ст. 286.

24. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 22 лип. 1998 р. № 810 // Офіц. вісн. України. – 1999. – № 21. – Ст. 943. – Режим доступу : http:// zakon4.rada.gov.ua/laws/show/810/98

25. Про заходи щодо подальшого забезпечення відкритості у діяльності органів виконавчої влади [Електронний ресурс] : Постанова Каб. Міністрів України від 29 серп. 2002 р. № 1302 // Офіц. вісн. України. – 2002. – № 36. – Ст. 1700. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1302-2002-п

26. Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи "Електронний уряд" [Електронний ресурс] : Постанова Каб. Міністрів України від 24 лют. 2003 р. № 208 // Офіц. вісн. України. – 2003. – Ст. 378. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/208-2003-п

27. Про заходи щодо упорядкування адміністративних послуг [Електронний ресурс] : Постанова Каб. Міністрів України від 17 лип. 2009 р. № 737 // Уряд. кур'єр. – 2009. – № 140. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/ show/ 737-2009-п

28. Про інформацію : Закон України від 2 жовт. 1992 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.

29. Про національну програму інформатизації : Закон України від 4 лют. 1998 р. № 74 // Відом. Верхов. Ради України. – 1998. – № 27–28. – Ст. 181.

30. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки [Електронний ресурс] : Закон України від 9 січ. 2007 р. 220 № 537-16 // Відом. Верхов. Ради України. – 2007. – № 12. – Ст. 102. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/537-16

31. Про першочергові завдання щодо впровадження новітніх інформаційних технологій [Електронний ресурс]: Указ Президента України від 20 жовт. 2005 р. № 1497/2005. – Режим доступу : www.president.gov.ua

32. Про порядок оприлюднення в мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади [Електронний ресурс] : Постанова Каб. Міністрів України від 4 січ. 2002 р. № 3 // Офіц. вісн. України. – 2002. – № 2. – Ст. 57. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-п

33. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Каб. Міністрів України від 13 груд. 2010 р. № 2250 // Офіц. вісн. України. – 2010. – № 97. – Ст. 3443.

34. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні : Розпорядження Каб. Міністрів України від 15 трав. 2013 р. № 386-р. // Офіц. вісн. України. – 2013. – № 105. – Ст. 1581.

35. Про телекомунікації : Закон України від 18 листоп. 2003 р. № 1280 // Відом. Верхов. Ради України. – 2004. – № 12. – Ст. 155.

36. Семенченко А. І. Електронне урядування в Україні: проблеми та шляхи вирішення / А. І. Семенченко // Електронне урядування : міжнар. наук. фах. журн. – 2010. – № 1. – С. 6–17.